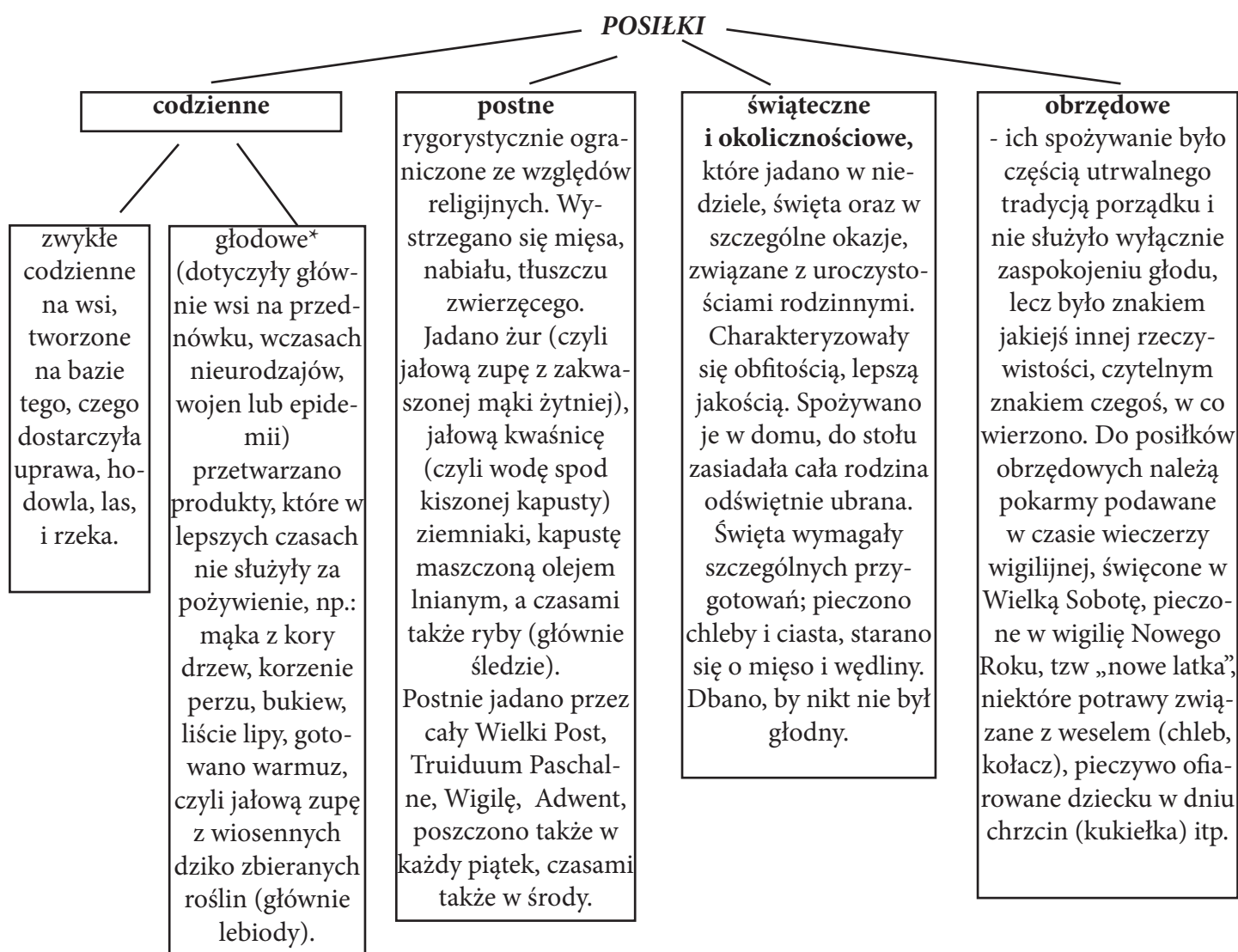

Pożywienie

W jadłospisie dawnej polskiej wsi dominowały potrawy z mąki, ziemniaków oraz mleka. Sery i jajka przeznaczano głównie na sprzedaż. Mięso jadano sporadycznie. Potrawy maszczono olejem lub tzw. sadłem, czyli specjalnie przechowywanym tłuszczem zwierzęcym. Poza kapustą, która po zakiszeniu stanowiła, obok ziemniaków, podstawę zimowego wyżywienia, z warzyw używano cebuli i marchwi, a z roślin strączkowych głównie grochu i fasoli. Pijano kawę zbożową, herbatę traktowano jak lekarstwo. Potrawy były proste i nie wymagały specjalnych umiejętności kulinarnych. Kupowano wyłącznie przyprawy - głównie sól oraz cukier, (o ile nie było miodu), a czasie postu także nabywano śledzie.

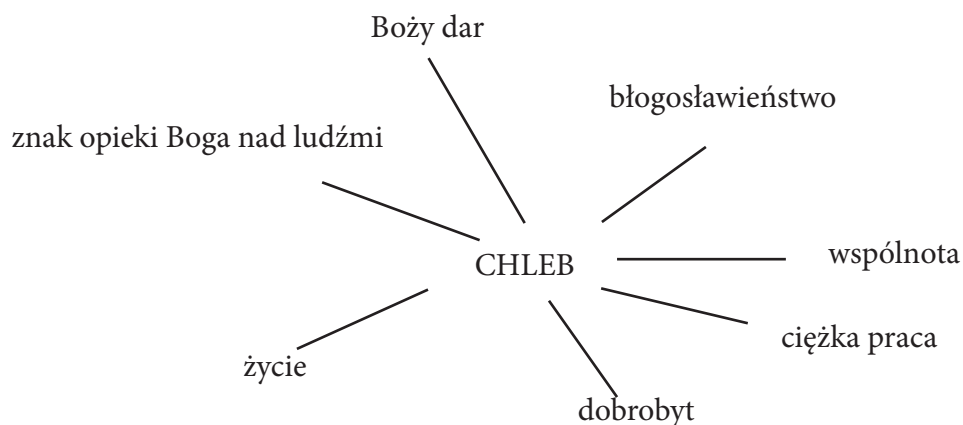
Na dworach oraz w bogatszych domach mieszczańskich jadano znacznie lepiej. Spożywano więcej mięsa, nabiału, warzyw i owoców. Pijano herbatę i prawdziwą kawę. Stosowano wykwintniejsze receptury oraz przywiązywano większą wagę do tzw. kultury stołu. W domach magnatów jedzenie było nie tylko pożywieniem, ale także demonstracją zamożności.

Kuchnia zależała od urodzajów. Susze, powódzie, gradobicia mogły ściągnąć na ludzi głód. Ze względu na pamięć i doświadczenie głodu, żywność była nie tylko w cenie, ale też otaczano ją szacunkiem. Niczego nie marnowano. Czego ludzie nie zjedli, zjadały zwierzęta. Szczególnym szacunkiem otaczano chleb.

Chleb nie był codziennością wiejskiego stołu. W uboższych gospodarstwach pieczono go na święta lub przy większych okazjach. Częściej jadano placki pieczone na blasze, tzw. podpłomyki, które uważa się za najbardziej pierwotną odmianę chleba, ponieważ składają się z mąki i wody.

Symbolika chleba

W obyczajowości polskiej istniało wiele zwyczajów, które świadczyły (i nadal świadczą) o szacunku żywionym dla chleba oraz przekonaniu o jego świętości. Oto kilka z nich:

1. Przed krojeniem bochenka czyniono na nim znak krzyża.
2. Nie wyrzucano chleba.
3. Kiedy upadła kromka chleba na podłogę, podnoszono ją, przepaszano i całowano.
4. Nie dopuszczano do tego, aby chleb spleśniał.
5. Nie kładziono chleba na brudnym stole.
6. Nie wbijano w chleb noża.